

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Tractatus De Regimine Ecclesiae Episcopalis In Octo Libros Distributus

Antonelli, Giovanni Carlo

Velitris, 1650

An laicus possit esse Iudex Clericorum. Cap. X.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11401

ferre in causa sanguinis, quia sequuta morte, vel mutilatione irregularitatem incurreret *cap. si quis viduam dist. 50. cap. sententiam de Cler. vel Mon. Nauar. in Man. cap. 27. num. 212. & alij communiter*: ita neque ad id potest per superiorem cogi, etiamsi veritas per alios haberi non posset *Ricc. in d. collect. decis. 597. par. 3. & in Prax. for. eccles. par. 2. ref. 208. Lezan. in Sum. to. 1. cap. 11. nu. 24.*

3 nec ad euitandam irregularitatem prodesse in tali casu protestatio ipsius testis, quod ad poenam sanguinis non inrendit: quia hoc tantum admittitur, quando agitur de propria, aut suorum iniuria *iuxta cap. 2. de Homic. in 6. & dicunt Doctores apud Dian. p. 4. tr. 2. ref. 32. & 33.*

4 Limita quando testis tenetur iure naturae se se offerre ad testandum: tunc enim cum non presumatur, ecclesiam in hoc casu imposuisse irregularitatem, poterit clericus testimonium ferre praemissa dicta protestatione, atque ad id potest per superiorem ecclesiasticum compelli *Bonac. in de Censur. disp. 7. q. 4. pun. 3. nu. 1. & alij.*

S V M M A R I V M.

- 1 Laicus non potest esse iudex in causis ecclesiasticis.
- 2 Laicus non potest esse Vicarius Episcopi.
- 3 Bigamus similiter ad Vicariatus officium assumi nequit.
- 4 Sententia lata per laicum Vicarium est nulla.

- 5 Clericus coniugatus non potest officium Vicarij exercere.
- 6 An Episcopus delegare possit laico causas clericorum, vel spirituales.
- 7 An laicus possit esse Assessor Iudicis ecclesiastici.
- 8 Officium Assessoris quale sit.
- 9 An summus Pontifex possit laico concedere facultatem procedendi contra personas ecclesiasticas.
- 10 An Monachus, seu Regularis possit esse Vicarius Episcopi.

C A P. X.

An laicus possit esse Iudex Clericorum.

- 1 Laicus regulariter non potest esse iudex neque principaliter, neque incidenter in causis ecclesiasticis, *c. 2. de Iud. c. lator, & c. causa 2. Quis fil. sint legit. ex quo infertur, quod laicus non potest esse Vicarius Episcopi cap. decernimus ubi Rip. n. 56. & omnes de Iud. Piafec. in Prax. Episc. p. 2. c. 4. n. 6. Garc. de Benefic. par. 5. c. 8. nu. 2. Bellett. in Disquis. Cleric. tit. de favor. cleric. real. d. 2. n. 60. & alij apud Barbof. de offic. & pot. Episc. p. 3. all. 54. n. 3. & 4. ubi dicit, quod Vicarius Episcopi debet esse Clericus primae tonsurae ac aetatis 25 annorum.*
- 2 Idem dicendum est de bigamo, hic enim ad Vicariatus officium assumi non potest: quia omni privilegio clericali censetur exutus *cap. vnda Bigam. in 6. nisi forte ab impedimento bigamiae solutus fuerit Garc. loco cit. numer 4. & 5. Barbof. nu. 11. Ricc. in Prax. for. ec-*

Nun 3 qes.

4 *eccles. par. 2. ref. 261.* vbi etiam dicit, quod sententia lata per laicum Vicariū est nulla, nisi communis error excuset, puta si publicè pro clerico habebatur arg: *l. Barbarius ff. de offic. Prætor.*

5 Inferitur 2. quod neque clericus coniugatus ad huiusmodi Vicariatus officium idoneus reputatur, etiam si contraxisset cum vnica, & Virgine, & deserret habitum, & tonsuram: hic enim potius comparatur laicis, quam clericis *Sylu. in ver. laicus nu. 3. Ricc. in Prax. for. eccles. par. 2. d. ref. 261. & in collect. decis. 2485. par. 6. Bellett. loco cit. §. 3. num. 20. Sbroz. de Vic. Episc. lib. 1. q. 31. num. 5. & seq.*

6 Inferitur 3. quod Episcopus nō potest laico delegare causas spirituales, neque criminales clericorum *glos. in cap. bene quidem §. præter. 96. dist. Piafec. loco citato Clar. in Prax. crim. §. fin. q. 41. vers. quero numquid Bonac. de censur. in part. disp. 1. q. 16. pun. 2. num. 10. Barbof. de offic. & pot. Episc. par. 3. all. 108. num. 1. & seq. Sbroz. lib. 1. q. 66. num. 21. & de communi testatur Rip. in cap. decernimus nu. 64. de Ind. causas verò ciuiles, seu temporales Episcopus, & quilibet alius Index ecclesiasticus laico delegare potest, dummodò non fiat commissio generalis ad omnes causas *glos. in d. cap. bene quidem ver. præter. Piafec. loco cit. num. 6. Dian. p. 1. tr. 2. ref. 113. & alij, quos refert, & sequitur Barbof. d. par. 3. all. 108. num. 7. & ita practicatur, quamuis contrarium sentiant alij apud Bonac. de censur. in par. disp.**

1. q. 16. sect. 1. pun. 6. num. 1.

Potest etiam laicus esse Assessor Iudicis ecclesiastici in causis ecclesiasticis, & spiritualibus, ac etiam criminalibus contra clericos *Vulp. in Prax. iudic. cap. 33. n. 15. Sbroz. lib. 1. q. 31. num. 10. Barb. d. par. 3. all. 54. num. 7. & seq. & all. 108. num. 6. Ricc. in Prax. for. eccles. par. 2. ref. 261. Bellett. tit. de fauor. cleric. real. §. 3. num. 18.* vbi addit, quod non potest talis Assessor laicus in huiusmodi causis præferre sententiam, præsertim cum officium assessoris sit solum cōsulere, ac Iudicem adiuuare, *l. 1. ff. de offic. Assess. consiliarios l. non minus & liceat omnibus C. de Assessor.*

Potest autem summus Pontifex causas spirituales, ac criminales clericorum laico committere iuxta communem DD. sententiam, quia tunc iudex laicus non iudicabit propria potestate, sed auctoritate summi pontificis tanquam ipsius delegatus; cum enim id pertineat ad potestatem iurisdictionis, ideo potest delegari *glos. in d. cap. bene quidem ver. præter 96. dist. Rip. in d. cap. decernimus num. 56. Ricc. in Prax. for. eccles. par. 4. ref. 135. num. 7. Vulp. in Prax. iudic. cap. 43. numer. 4. & 5. Sbroz. d. q. 31. num. 14. & 15. Barb. d. all. 108. num. 1. Diana par. 1. tr. 2. ref. 113. Bonac. in de censur. in part. disp. 1. q. 16. sect. 1. pun. 6. num. 2. & alij.* Vnde refert Ricc. in collect. decis. 2062. var. 5. in Rebellionē Calabria fuisse processum cōtra Clericos & Monachos de licētia summi Pontificis per Iudicē laicum simul cū Iudice ecclesiastico.

Ob.

Observat tamen *Cl. in S. fin. q. 41. vers. sed quid dicendum*, & alij communiter, quod non potest Papa iurisdictionem ordinariam conferre principibus laicis in clericos.

- 10 Quæres, an Monachus, seu Regularis possit esse Vicarius Episcopi? Resp. affirmatiue de licentia tamen sui superioris, dummodo non sit ex ordine mendicantiũ *Franc: Marc. decis. 999. & decis. 1285. par. 1. quem refert Ricc. in collect. dec. 2485. par. 6. & in Prax. for. eccles. par. 2. ref. 351.*

S V M M A R I V M:

- 1 Vicarius Episcopi quando puniatur ab ipso Episcopo, & quando à Metropolitano.
- 2 Vicarius qualis constituendus sit.
- 3 An expediat, ut Vicarius Episcopi sit ciuis.

C A P. XI.

A quo puniri debeat Vicarius Episcopi delinquens in officio.

- 1 Vicarius Episcopi ita delinquat in officio, ut offendat iurisdictionem Metropolitanam, puta si illius iurisdictionem spernat, tunc ab eodem Metropolitano puniatur *cap. 1. de offic. Vic. in 6.* si vero delinquat in officio præiudicando partibus, & iustitiæ, cognitio

& punitio pertinet ad ipsum Episcopum, qui habet facultatem à iure, prout quibus alijs magistratus, coercendi officialem suam appellatione remota *l. nulli officia l. ii. C. quor. appell. non recip. Lotter. in tract. de re benef. lib. 1. quest. 22. nu. 100. & seq. quem refert Barbosa. de offic. & pot. Episc. p. 3. all. 54. n. 183.* & tunc priuari potest officio Vicariatus, & officij salario *Ricc. in collect. decis. 2836. p. 7. ubi citat Franc: Marc. decis. 646.*

- 2 Quare Episcopus viros graues, ac doctrina, pietate, & religione præstantes, atque in expedendis litibus, & negotijs diligentes ad huiusmodi officium eligere debet, nè quid eorum incuria succedat, de quo ipse rationem sit Deo redditurus. Vnde non expedit eligere exterum ad Vicariatum, sed ciuem, in quo præsumitur maior fides, ac diligentia, & integritas, *ut d. Sbroz. de Vic. Episc. lib. 1. q. 34. & alij. quos refert, & sequitur Barbosa. d. par. 3. all. 54. num. 2. & 3.* præsertim si ciuis esset vir eminentis scientiæ, ac probitatis: tunc enim cessat suspicio, nè fortè amicitia, propinquitate, gratia, aut meru adductus ius aliquo modo quandoque violaret, minusue liberè diceret: quam ob causam S. Carolus Vicarios externos adhibere solebat, *ut narrat Carolus à Basil. S. Petri in eius vita lib. 7. cap. 36. quem refert Barbosa. ubi supra.*